

Sygn. akt I ACa 846/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 grudnia 2014 r.,

Sąd Apelacyjny w Poznaniu, I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący: SSA Elżbieta Fijałkowska

Sędziowie: SA Małgorzata Gulczyńska,

SA Karol Ratajczak (spr.)

Protokolant: st. sekr. Sądowy Sylwia Stefańska

po rozpoznaniu w dniu 22 grudnia 2014 r. w Poznaniu na rozprawie

sprawy z powództwa **Stowarzyszenia (...) (...) Prawami (...) (...) Dzieł (...) (...) z siedzibą w K.**

przeciwko **M. G. (1)**

o zobowiązanie do udzielenia informacji

na skutek apelacji pozwanej

od wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu, XIII Wydział Cywilny z siedzibą w L. z dnia 13 maja 2014 r., sygn. akt XIII C 595/13/4

I. zmienia zaskarżony wyrok:

1. **w punkcie I w ten sposób, że zobowiązuje pozwaną do udzielania powodowi informacji o wysokości wpływów uzyskanych przez pozwaną z tytułu świadczenia przez nią na rzecz osób trzecich usług zwielokrotniania przez nią przy pomocy urządzeń reprograficznych w okresie od dnia 1 lipca 2010 roku do dnia 30 czerwca 2013 roku, a także informacji o tym, jaką część zwielokrotnianych przez pozwaną reprograficznie materiałów stanowiły w tych okresach utwory kopiowane do własnego użytku osób trzecich;**

2. **w punkcie II w ten sposób, że zobowiązuje pozwaną do udostępnienia powodowi dokumentów ewidencji sprzedaży usług zwielokrotniania przy pomocy urządzeń reprograficznych świadczonych przez pozwaną w okresie od dnia 1 lipca 2010 roku do dnia 30 czerwca 2013 roku potwierdzających wysokość wpływów osiągniętych z tego tytułu;**

3. **w pozostałym zakresie powództwo oddala;**

4. **koszty postępowania wzajemnie znosi;**

II. **w pozostałej części apelację oddala;**

III. **koszty postępowania apelacyjnego wzajemnie znosi.**

M. Gulczyńska E. Fijałkowska K. Ratajczak

Sygn. akt I ACa 846/14

UZASADNIENIE

Powód - Stowarzyszenie (...) (...) (...) (...) Dziel(...)i (...) z siedzibą w K. ostatecznie wniósł o zobowiązanie pozwanej M. G. (1) do udzielenia powodowi informacji o wysokości wpływów (przychodu) osiągniętego przez pozwaną z tytułu świadczenia przez nią na rzecz osób trzecich usług zwielokrotniania przy pomocy urządzeń reprograficznych w okresach od 1 lipca 2006 r. do 30 września 2008 r. oraz od 1 lipca 2009 r. do 30 czerwca 2013 r. oraz informacji o tym, jaką część zwielokrotnianych reprograficznie materiałów stanowią utwory, w formie pisemnej (zestawienia) prezentującej wyżej wymienione informacje oddzielnie dla każdego kwartału kalendarzowego. Ponadto wniósł o zobowiązanie pozwanej do udostępnienia powodowi dokumentów ewidencji sprzedaży usług zwielokrotniania przy pomocy urządzeń reprograficznych świadczonych przez pozwaną w okresach od 1 lipca 2006 r. do 30 września 2008 r. i od 1 lipca 2009 r. do 30 września 2013 r. potwierdzających wysokość wpływów (przychodu) osiągniętego z tego tytułu.

W piśmie procesowym z dnia 29 kwietnia 2014 r. powód wniósł o zasądzenie od pozwanej na rzecz powoda zwrotu kosztów procesu w kwocie 2.624,13 zł, w tym kwotę 720 zł obejmującą dwukrotną wysokość stawki minimalnej, kwotę 1.287,13 zł tytułem kosztów przejazdu pełnomocnika powoda samochodem osobowym do Sądu, kwotę 600 zł tytułem opłaty sądowej od pozwu oraz kwotę 17 zł tytułem opłaty skarbowej od pełnomocnictwa.

Pozwana w odpowiedzi na pozew wniosła o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanej kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych z uwzględnieniem 17 zł uiszczonych tytułem opłaty skarbowej od pełnomocnictwa. Pozwana negując zasadę zgłoszonego żądania podniosła także zarzut przedawnienia roszczenia za okres poprzedzający III kwartał 2010 roku.

Sąd Okręgowy w Poznaniu, XIII Wydział Cywilny z siedzibą w L. wyrokiem z dnia 13 maja 2013 r.:

1. zobowiązał pozwaną do udzielenia powodowi informacji o wysokości przychodu osiągniętego przez pozwaną z tytułu świadczenia przez nią na rzecz osób trzecich usług zwielokrotniania przy pomocy urządzeń reprograficznych w okresach od 1 lipca 2006 r. do 30 września 2008 r. oraz od 1 lipca 2009 r. do 30 czerwca 2013 r. a także informacji o tym, jaką część zwielokrotnianych przez pozwaną reprograficznie materiałów stanowiły w tych okresach utwory, w formie zestawienia prezentującego wyżej wymienione informacje oddzielnie dla każdego kwartału kalendarzowego;

2. zobowiązał pozwaną do przekazania powodowi dokumentów ewidencji sprzedaży usług zwielokrotniania przy pomocy urządzeń reprograficznych świadczonych przez pozwaną w okresach od 1 lipca 2006 do 30 września 2008 r. i od 1 lipca 2009 r. do 30 września 2013 r. potwierdzających wysokość przychodów osiągniętych z tego tytułu;

3. zasądził do pozwanej na rzecz powoda 2624,13 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Powyższe rozstrzygnięcie zapadło w oparciu o następujące ustalenia faktyczne i wyprowadzone z tych ustaleń wnioski prawne.

Stowarzyszenie (...) (...) (...) (...) (...) (...) z siedzibą w K. jest organizacją, która na podstawie decyzji Ministra Kultury z dnia 20 listopada 2003 r. posiada zezwolenie na zbiorowe zarządzanie prawami autorskimi do utworów naukowych i technicznych oraz na pobieranie od ośrodków informacji lub dokumentacji i wynagrodzeń za odpłatne udostępnianie egzemplarzy fragmentów utworów.

Pozwana w okresie od 22 maja 2006 r. do 30 czerwca 2013 r. prowadziła działalność gospodarczą w postaci (...)M. M. G. (1) z siedzibą w P. przy ul. (...). Pozwana przy użyciu urządzeń reprograficznych świadczyła usługi zwielokrotniania w całości lub części egzemplarzy utworów na zlecenie osób trzecich działających w ramach dozwolonego użytku osobistego. W związku z powyższym pozwana uiszczała na rzecz powoda opłatę reprograficzną za okres od 1 października 2008 r. do 30 czerwca 2009 r. Pozwana nie uiszczała natomiast opłaty reprograficznej należnej za okres od dnia 1 lipca 2006 r. do dnia 30 września 2008 r. oraz za okres od dnia 1 lipca 2009 r. do dnia 30 czerwca 2013 r.

Wyrokiem Sądu Rejonowego Poznań - Stare Miasto w P. z dnia 23 września 2009 r. w sprawie VIII K 470/09 pozwana M. G. (1) została skazana za popełnienie przestępstwa z art. 117 ust. 2 i z art. 116 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych w zw. z art. 11 § 2 k.k

Powód oparł swoje roszczenie na treści art. 105 ust. 2 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (Dz.U.2006.90.631 j.t.).

W myśl art. 105 ust. 2 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych w zakresie swojej działalności organizacja zbiorowego zarządzania może się domagać udzielenia informacji oraz udostępnienia dokumentów niezbędnych do określenia wysokości dochodzonych przez nią wynagrodzeń i opłat.

Zgodnie z art. 20¹ ust. 1 w/wym. ustawy posiadacze urządzeń reprograficznych, którzy prowadzą działalność gospodarczą w zakresie zwielokrotniania utworów dla własnego użytku osobistego osób trzecich, są obowiązani do uiszczania, za pośrednictwem organizacji zbiorowego zarządzania prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi, opłat w wysokości do 3 % wpływów z tego tytułu na rzecz twórców oraz wydawców, chyba że zwielokrotnienie odbywa się na podstawie umowy z uprawnionym. Opłaty te przypadają twórcom i wydawcom w częściach równych.

Pozwana zakwestionowała prawidłowość żądań sformułowanych w pozwie, wskazując, że zakres żądanych informacji przez powoda jest zbyt szeroki i doprowadzi do tego, że opłata ustalona na podstawie informacji uzyskanych w niniejszym postępowaniu byłaby nadmierna. Odnosząc się do powyższego Sąd podkreślił, iż niniejsze postępowanie nie jest związane z kwestią ustalenia wysokości opłaty, a dotyczy jedynie udostępnienia informacji. W przypadku bowiem wątpliwości co do wysokości ustalonej opłaty, pozwana będzie mogła ją kwestionować w odrębnym postępowaniu.

Pozwana podniosła nadto, iż powód nieprawidłowo domaga się udzielenia informacji o „przychodzie”, podczas gdy powinien posłużyć się pojęciem „wpływów”. Okoliczność czy wymagalna należność została uiszczona za wykonanie usługi zwielokrotnienia usługi nie ma znaczenia dla ustalenia wysokości opłaty. Opłata ta stanowi bowiem rekompensatę za to, że utwór został zwielokrotniony bez udziału uprawnionych - twórców i wydawców. W związku z powyższym, Sąd stwierdził, że przychody osoby prowadzącej działalność w zakresie zwielokrotniania utworów będą odzwierciedlały zakres tej straty i należną opłatę. W ocenie Sądu zgodnie z wykładnią funkcjonalną określenie „wpływów” użyte w art. 20¹ § 1 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych jest tożsame z pojęciem „przychód”. Zdaniem Sądu Okręgowego nietrafny okazał się również zarzut, z którego wynikało, że brak jest podstaw do tego, by powód żądał udzielenia mu informacji w formie zestawienia prezentującego wyżej wymienione informacje oddzielnie dla każdego kwartału kalendarzowego. W ocenie Sądu pozwana w związku z tym, iż jest obciążona obowiązkiem uiszczania opłat zgodnie z art. 20¹ § 1 w/wym. ustawy, winna prowadzić dokumentację w taki sposób, by umożliwić stosowanym organom ustalenie wysokości żądanych opłat. Bez informacji udzielonych przez zobowiązanego organizacja zbiorowego zarządzania nie ma możliwości pobrania stosownej opłaty. Z uwagi na powyższe, to na pozwanej ciąży obowiązek prowadzenia dokumentacji w taki sposób, by móc wywiązać się ze wszystkich obowiązków związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej w zakresie zwielokrotniania utworów dla własnego użytku osobistego osób trzecich.

Pozwana kwestionowała nadto sformułowanie użyte w pozwie dotyczące żądania „przekazania” dokumentów, podnosząc, że w art. 105 ust. 2 w/w ustawy jest mowa o „udostępnieniu” dokumentów. Odnosząc się do powyższego Sąd stwierdził, iż ścisłe interpretowanie tego pojęcia w sposób zaprezentowany przez pozwaną doprowadziłoby w efekcie do niemożności realizacji uprawnienia przewidzianego w tym przepisie. Oczywistym bowiem jest to, iż z żądaniem udostępnienia dokumentów łączy się konieczność ich rzetelnej i gruntownej analizy, a co wymaga bez wątpienia ich wydania, a nie umożliwienia wglądu do nich w siedzibie osoby prowadzącej działalność w zakresie zwielokrotniania utworów.

Sąd Okręgowy stwierdził, iż pozwana, będąc zobowiązana do uiszczania opłat zgodnie z art. 20¹ § 1 w/w ustawy, winna przechowywać wszelkie dokumenty w sposób umożliwiający dochodzenie uprawnionemu podmiotowi wymaganych

należności. Powoływanie się w tym zakresie na obowiązki w zakresie przechowywania dokumentacji podatkowej wynikające z przepisów ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2012 r. nr 749 z późn. zm.), jest zatem całkowicie bezzasadne. Na pozwanej prowadzącej działalność gospodarczą w postaci zwielokrotniania utworów ciężą bowiem zarówno obowiązki wynikające z ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Ordynacja podatkowa, jak i z ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych.

Za chybiony także Sąd uznał zarzut przedawnienia roszczenia za okres poprzedzający III kwartał 2010 r. Pozwana wskazywała bowiem, że roszczenie powoda ma charakter okresowy. Z art. 18 ust. 3 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych wynika, że opłata przewidziana w art. 20¹ § 1 w/w ustawy stanowi formę wynagrodzenia. Opłata ta jest przewidziana za każdy kwartał, co oznacza, że nie jest świadczeniem okresowym, albowiem wysokość opłaty może być za każdy razem inna. Jak wynika natomiast z orzeczenia Sądu Najwyższego z dnia 6 września 1968 r. w sprawie I CR 122/68 (opubl. J. B., R. M. „Prawo autorskie. Orzecznictwo i wyjaśnienia” tom 3, s. 11), roszczenie o zapłatę wynagrodzenia autorskiego ulega przedawnieniu z upływem dziesięcioletniego okresu przedawnienia. Z uwagi na powyższe Sąd stwierdził, iż roszczenie powoda w zakresie podnoszonym przez pozwaną, nie uległo przedawnieniu.

Z tych względów Sąd powołując się na treść art. 105 ust.2 ustawy - Prawo autorskie powództwo uwzględnił, orzekając jak w punktach 1 i 2 wyroku. Jako podstawę rozstrzygnięcia o kosztach postępowania Sąd powołał przepis art. 98 § 1 i 3 k.p.c. oraz § 2 ust.2 w zw. z § 10 ust.1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz zasad ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (DZ.U. Nr 163, poz.1349 ze zm.).

Wyrok apelacją w całości zaskarżyła pozwana zarzucając:

1. naruszenie prawa materialnego - art. 105 ust.2 pr. aut. w zw. z art. 20¹ pr. aut. i § 2 pkt 1-3 rozporządzenia Ministra Kultury z dnia 27 czerwca 2003 roku w sprawie

opłat uiszczanych przez posiadaczy urządzeń reprograficznych poprzez:

a. zobowiązanie pozwanej do udzielenia powodowi informacji innych, niż konieczne do określenia wysokości dochodzonych przez powoda opłat;

b. zobowiązanie pozwanej do przekazywania powodowi dokumentów innych, niż konieczne do określenia wysokości dochodzonych przez powoda opłat;

c. zobowiązanie pozwanej do sporządzenia dla powoda specjalnego zestawienia przedstawiającego żądane przez powoda informacje;

d. zobowiązanie pozwanej do przekazania powodowi dokumentów ewidencji sprzedaży, zamiast udostępnienia ich do wglądu;

e. przyjęcie, że na pozwanej ciążył obowiązek przechowywania dokumentacji finansowej przez okres dłuższy, niż określony przepisami o rachunkowości.

2. naruszenie prawa materialnego - art. 475 k.c. przez nieuwzględnienie następczej niemożliwości świadczenia;

3. naruszenie prawa materialnego - art. 117 § 2 k.c. w zw. z art. 118 k.c. przez nieuwzględnienie podniesionego przez pozwaną zarzutu przedawnienia;

4. naruszenie prawa procesowego - art. 98 § 1 i 3 k.p.c. przez zasądzenie od pozwanej na rzecz powoda kosztów przekraczających koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony;

Powołując powyższe skarżąca wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku przez oddalenie powództwa oraz zasądzenie od powoda na rzecz pozwanej zwrotu kosztów procesu za obie instancje, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Powód wniósł o oddalenia apelacji oraz o zasądzenie od pozwanej zwrotu kosztów zastępstwa procesowego za postępowanie apelacyjne według norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje.

Apelację uznać należało za częściowo uzasadnioną.

W pierwszej kolejności Sąd Apelacyjny odniósł się do zarzutu przedawnienia części zgłoszonego roszczenia. Zgodnie z art. 117 k.c., z wyjątkami w ustawie przewidzianymi roszczenia majątkowe ulegają przedawnieniu. Rozważenia zatem wymagało, czy roszczenie informacyjne przysługujące organizacji zbiorowego zarządzania dochodzone w niniejszym postępowaniu ma charakter majątkowy.

Stwierdzić zatem należy, że o majątkowym charakterze roszczenia procesowego decyduje ściśle powiązanie przedmiotu rozstrzygnięcia z mieniem, tj. wpływ rozstrzygnięcia na stan mienia powoda lub bezpieczeństwo tego mienia. Jeżeli oczekiwania powoda co do rozstrzygnięcia są kierowane bezpośrednio na zaspokojenie interesu ekonomicznego, wówczas sprawa dotyczy praw majątkowych, jeżeli zaś zamiarem powoda jest ukształtowanie stosunków osobistych, to roszczenie ma charakter niemajątkowy, bo nie zmierza do osiągnięcia skutku ekonomicznego (por. Postanowienie Sądu Najwyższego z 9 lipca 2009 r., II PK 240/08, Lex nr 535829 oraz Postanowienie Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z 6 maja 2008 r., I ACz 364/08, OSAB 2008/2- 3/27).

R. legis unormowania kształtującego roszczenie informacyjne organizacji zbiorowego zarządzania jest ułatwienie dochodzenia innych - zasadniczych roszczeń, jakimi są roszczenia wynikające z naruszenia autorskich praw majątkowych (art. 79 ust. 1 Pr.aut.) oraz roszczenia o wynagrodzenie i opłaty za komercyjne wykorzystywanie utworów artystycznych. Roszczenie to stanowi jeden z instrumentów prawnych przysługujących organizacji zbiorowego zarządzania, służących efektywnemu zarządzaniu powierzonymi jej majątkowymi prawami autorskimi lub pokrewnymi i ich ochronie (por. komentarz do art. 105 prawa autorskiego - J. Barta, M. Czajkowska-Dąbrowska, Z. Ćwiąkalski, R. Markiewicz, E. Trapie, Ustawa o prawie autorskim i prawach pokrewnych. Komentarz, Dom Wydawniczy ABC, 2001, wyd. II). Jak wskazał w jednym z orzeczeń Sąd Najwyższy, postępowanie informacyjne, o którym mowa w art. 105 ust. 2 prawa autorskiego nie jest co prawda immamentnie związane z innym postępowaniem rozpoznawczym (o zapłatę), jednakże stanowi niewątpliwie uprawnienie pomocnicze w ramach tego samego stosunku zobowiązaniowego, które skierowane do tych samych podmiotów zobowiązanych służy zapewnieniu realizacji uprawnienia zasadniczego, tj. uzyskania świadczenia należnego twórcom z tytułu korzystania z ich utworów (por. uzasadnienie uchwały Sądu Najwyższego z 17 września 2009 r., III CZP 57/09, OSNC 2010/4/49).

Reasumując, roszczenie informacyjne przysługujące organizacji zbiorowego zarządzania prawami autorskimi, o którym mowa w art. 105 ust. 2 prawa autorskiego, służące ustaleniu należnego wynagrodzenia i opłat za wykorzystywanie utworów artystycznych, jako że zmierza w sposób pośredni do zabezpieczenia i realizacji interesu ekonomicznego twórców, ma charakter majątkowy. Pomocniczy charakter tego roszczenia, które nie prowadzi bezpośrednio do uzyskania należności od podmiotów korzystających z utworów chronionych prawem autorskim, decyduje o tym, że jest to roszczenie majątkowe - niepieniężne (postanowienie Sądu Apelacyjnego w Białymstoku, I ACz 619/11, OSAB 2011/2-3/48-51). Skoro tak, to ulega ono przedawnieniu, a to nakazywało zbadać zarzut przedawnienia zgłoszony przez pozwaną, według której roszczenie informacyjne dochodzone przez powoda ulega trzyletniemu przedawnieniu.

Sąd Apelacyjny stwierdza, że podziela stanowisko pozwanej co do tego, że opłaty o których mowa w art. 20¹ prawa autorskiego mają charakter okresowy i jako takie, z mocy art. 118 k.c. podlegają trzyletniemu przedawnieniu.

Art. 20¹ ust.2 prawa autorskiego zawiera delegację dla właściwego "ministra do spraw kultury i dziedzictwa narodowego, aby wydał rozporządzenie określające wysokość opłat, o których mowa w ust. 1 art. 20¹, uwzględniając proporcje udziału w wielokrotnianych materiałach utworów wielokrotnianych dla własnego użytku osobistego, sposób ich pobierania i podziału oraz wskazuje organizację lub organizacje zbiorowego zarządzania prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi uprawnione do ich pobierania. W powołanym w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku rozporządzeniu z dnia 27 czerwca 2003 roku, w jego § 4 ust.1 Minister Kultury regulując sposób pobierania opłat ustalił, że organizacje zbiorowego zarządzania prawa autorskimi lub prawami pokrewnymi, w tym powódka, pobierają opłatę za dany kwartał w terminie 14 dni po upływie tego kwartału. Wraz z opłatą są przekazywane informacje stanowiące podstawę określenia wysokości tej opłaty.

Na potrzeby wykładni art. 118 k.c. przyjmuje się, że roszczenie o świadczenie okresowe musi charakteryzować się następującymi cechami: przedmiotem świadczenia muszą być pieniądze lub rzeczy oznaczone rodzajowo, w ramach jednego i tego samego stosunku prawnego dłużnik ma spełnić wiele świadczeń jednorazowych, spełnienie tych świadczeń następuje w określonych regularnych odstępach czasu, świadczenia te nie składają się na pewną z góry określoną całość (A. Jedliński, Komentarz do art. 118 k.c., Wyd. LEX 2014). To odróżnia świadczenia okresowe od podzielnych świadczeń jednorazowych, których świadczenie rozłożone zostało na części (raty). Każde ze świadczeń okresowych jest samoistnym świadczeniem (nie jest częścią większego świadczenia), przedmiotem odrębnego roszczenia, które oddzielnie od pozostałych staje się wymagalne i ulega przedawnieniu w terminie 3 lat (P. Machnikowski - Kodeks cywilny, Komentarz, tom I, Wyd. CH Beck 2004, str. 414).

Prawodawca regulując w powołanym rozporządzeniu wykonawczym do art. 20¹ ust.2 prawa autorskiego, że opłaty od posiadaczy urządzeń reprograficznych pobierane są w okresach kwartalnych, nadał im zatem charakter świadczenia okresowego, a to skutkuje trzyletnim terminem ich przedawnienia. Tym samym nie można zgodzić się z Sądem Okręgowym, który przyjął, że roszczenie to ulega przedawnieniu z upływem lat 10. Należy przy tym stwierdzić, że powołane w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku orzeczenie Sądu najwyższego z dnia 6 września 1968 r., (I CR 122/68) wydane zostało w innych okolicznościach faktycznych i zdaniem Sądu Apelacyjnego nie znajdowało w niniejszej sprawie nawet odpowiedniego zastosowania.

Postawienie zarzutu przedawnienia przez pozwaną w ocenie Sądu Apelacyjnego nie narusza art. 5 k.c. Nie ulega bowiem wątpliwości, że pozwana październikiem 2008 do czerwca 2009 uiszczała pozwanemu stosowne opłaty, zatem powód, po zaprzestaniu dokonywania przez nią wpłat, mógł odpowiednio wcześniej podjąć działania prawne zmierzające do realizacji jego uprawnień. Jego zaniechanie w tym zakresie nie może obciążać pozwanej, która korzysta tylko z przysługującego jej ustawowo uprawnienia do zgłoszenia zarzutu przedawnienia.

Skoro pozew wniesiony został 18 lipca 2013 roku (koperta k. 16), w więc w III kwartale 2013 roku, przedawnieniu uległy roszczenia powoda za okres poprzedzający III kwartał 2010 roku, w więc sprzed 30 czerwca 2010 roku.

Toteż rozważając zasadność powództwa Sąd Apelacyjny brał pod rozwagę jedynie okres od 1 lipca 2010 roku.

Pozwana, pomimo, że wносиła o oddalenie powództwa i konsekwentnie o uwzględnienia apelacji, w istocie nie negowała swego obowiązku dotyczącego udzielenia powodowi informacji niezbędnych do określenia wysokości należnych mu wynagrodzenia oraz opłat. Kwestionowała natomiast zakres żądanych od niej informacji, twierdząc, iż z art. 105 ust.2 prawa autorskiego wynika jednoznacznie, że zakres roszczenia organizacji zbiorowego zarządzania ograniczony jest do tych informacji i dokumentów, bez których ustalenie wysokości należnej opłaty będzie niemożliwe. Tym samym, zdaniem powódki organizacji zbiorowego zarządzania nie przysługuje prawo domagania się informacji i dokumentów, innych niż niezbędne dla obliczenia wysokości opłaty. Według skarżącej zaskarżony wyrok nakazuje jej przekazanie dokumentów i informacji ponad te, które są niezbędne w podanym znaczeniu.

Stanowisko to należy podzielić. Zdaniem Sądu Apelacyjnego brak jest podstaw do tego, aby zobowiązywać pozwaną do udzielania powodowi informacji o wysokości przychodu osiągniętego przez pozwaną z tytułu świadczenia przez nią na rzecz innych osób usług wielokrotniania przy pomocy urządzeń reprograficznych, skoro opłata, o której mowa

w § 2 rozporządzenia Ministra Kultury z dnia 27 czerwca 2003 roku obliczana jest nie na podstawie przychodu, a na podstawie wpływów uzyskiwanych z działalności oraz w oparciu o ustalenie procentowego udziału materiałów zwielokrotnionych dla własnego użytku osób trzecich w całości zwielokrotnionych materiałów. Brak jest podstaw do utożsamiania pojęcia przychodu z wpływami. Skoro przepis jednoznacznie uzależnia wysokość opłat od wysokości wpływów, to nie jest dopuszczalnym dokonywanie jego wykładni rozszerzającej i nakazywanie pozwanej udzielenia informacji o wysokości przychodów, a nie wpływów. Argumenty natury słusnościowej używane przez powoda i - jak się zdaje - zaakceptowane przez Sąd Okręgowy, według których trudno będzie zweryfikować informacje pozwanej o wysokości wpływów za usługi zwielokrotniania utworów przy pomocy urządzeń reprograficznych nie są wystarczające, aby jednoznaczna wykładnia językowa przepisu miała ustąpić na rzecz wykładni funkcjonalnej.

Zgodzić się też należy ze skarżącą, że brak jest podstaw do nakładania na nią obowiązku przekazania powodowi dokumentów ewidencji sprzedaży usług zwielokrotniania przy pomocy urządzeń reprograficznych potwierdzających wysokość wpływów z tego tytułu. Art. 105 ust. 2 prawa autorskiego daje uprawnienie organizacji zbiorowego zarządzania domagania się udzielenia informacji oraz udostępnienia dokumentów niezbędnych do określenia wysokości dochodzonych przez nią wynagrodzeń i opłat. Udostępnienie to według Słownika Języka Polskiego PWN „ułatwienie kontaktu z czymś lub umożliwienie korzystania z czegoś”. Nie można przyjmować, aby na gruncie przepisu art. 105 ust.2 nadawać temu słowu znaczenie inne aniżeli powszechnie przyjęte, tak jak tego żądał powód i jak to przyjął Sąd. Poza tym nie sposób wymagać, aby pozwana w oparciu o zaskarżony wyrok musiała przekazać pozwanemu dokumenty ewidencji sprzedaży usług zwielokrotniania przy użyciu urządzeń reprograficznych. Przeciwnie zgodnie z ustawą o rachunkowości oraz z art. 86 ordynacji podatkowej dokumentację podatkową należy przechowywać przez okres 5 lat, licząc od końca roku kalendarzowego, w którym upłynął termin płatności podatku. Trzeba założyć, że przekazanie dokumentów ewidencji sprzedaży wiązałoby się - przynajmniej w części - z przekazaniem dokumentów stanowiących dokumentację podatkową. Tym samym dokumentacja ta, wbrew oczywistym założeniom przepisów rachunkowych i podatkowych, przynajmniej przez pewien - trudny do ustalenia - czas nie byłaby przechowywana przez pozwaną, gdyż znajdowałaby się u powoda. Nadto przede wszystkim trzeba stwierdzić, że gdyby intencją ustawodawcy było uprawnienie organizacji zbiorowego zarządzania domagania się przekazania dokumentów, a nie ich tylko ich udostępnienia, to wyrażiłby to wprost w art. 105 ust.2 prawa autorskiego. W ocenie Sądu Apelacyjnego prawidłowa, oparta o reguły językowe wykładni tego przepisu uzasadnia wnioski, że pozwana, ma obowiązek jedynie udostępnienia pozwanemu dokumentów niezbędnych dla określenia wysokości dochodzonych przez nią wynagrodzeń i opłat.

Z tych przyczyn, na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. orzeczono jak w punkcie 1.1 i 1.2 ograniczając obowiązki nałożone na pozwaną w zaskarżonym wyroku oraz jak w pkt 1.3 oddalając powództwo dalej idące. Wobec jedynie częściowego uwzględnienia powództwa w pkt 1.4 na podstawie art. 100 k.p.c. rozstrzygnięto o wzajemnym zniesieniu kosztów postępowania.

W punkcie II w oparciu o przepis art. 385 k.p.c. oddalono apelację dalej idącą.

Wobec częściowego uwzględnienia apelacji, w pkt III wyroku, na podstawie art. 100 k.p.c. koszty postępowania apelacyjnego zostały pomiędzy stronami zniesione.

SSA. K. Ratajczak SSA E. Fijałkowska SSA M. Gulczyńska